

Kinga Majchrzak
Hanna Solarczyk-Szwec
Uniwersytet Mikołaja Kopernika

Sprawozdanie z II Zjazdu Andragogicznego

Cztery lata po I Zjeździe Andragogicznym, jaki się odbył 23–24.06.2009 roku w Krakowie, w dwudziestą rocznicę powołania do życia Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego, został zwołany w dn. 15–16.05.2013 r. II Zjazd Andragogiczny. Na miejsce obrad wybrano Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, gdzie zrodziła się idea utworzenia Towarzystwa, i gdzie przed lat odbywały się cykliczne konferencje andragogiczne. Wydarzenie to zostało zorganizowane przez Wydział Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika we współpracy z: Akademickim Towarzystwem Andragogicznym, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Toruniu, Kaszubskim Uniwersytetem Ludowym oraz Wyższą Szkołą Gospodarki w Bydgoszczy. Komitet naukowy Zjazdu tworzyli przedstawiciele wiodących ośrodków akademickich w Polsce: prof. Tadeusz Aleksander (Krakowska Akademia im. A. Frycza Modrzewskiego), prof. Elżbieta Dubas (Uniwersytet Łódzki), prof. Wojciech Horyń (Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa we Wrocławiu), prof. Józef Kargul (Dolnośląska Szkoła Wyższa), prof. Mieczysław Malewski (Dolnośląska Szkoła Wyższa), prof. Tadeusz Pilch (Wyższa Szkoła Informatyki i Ekonomii TWP w Olsztynie), prof. Józef Pólturzycki (Uniwersytet Warszawski), prof. Beata Przyborowska (Uniwersytet Mikołaja Kopernika), prof. Eleonora Sapia-Drewniak (Uniwersytet Opolski), prof. Ewa Skibińska – przewodnicząca (Uniwersytet Warszawski), prof. Ewa Solarczyk-Ambrozik (Uniwersytet Adama Mickiewicza), prof. Hanna Solarczyk-Szwec (Uniwersytet Mikołaja Kopernika), prof. Agnieszka Stopińska-Pajak (Uniwersytet Śląski), prof. Zofia Szarota (Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie). Natomiast w komitecie organizacyjnym Zjazdu zasiedli przedstawiciele współpracujących przy organizacji Zjazdu instytucji: Marek Byczkowski (Kaszubski Uniwersytet Ludowy), dr Artur Fabiś (Wyższa

Szkoła Zawodowa w Oświęcimiu, ATA), dr Anna Frąckowiak (Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku), dr Alicja Kozubska (Wyższa Szkoła Gospodarki), mgr Kinga Majchrzak – sekretarz Zjazdu (Uniwersytet Mikołaja Kopernika), dr Tomasz Maliszewski (Akademia Pomorska w Słupsku, ATA), dr Krzysztof Pierścieniak (Uniwersytet Warszawski, ATA), mgr Joanna Waczyńska (Centrum Kształcenia Ustawicznego w Toruniu), prof. Hanna Solarczyk-Szwec – przewodnicząca (Uniwersytet Mikołaja Kopernika, ATA).

Honorowy patronat nad Zjazdem objęli: Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk, JM Rektor UMK, Prezydent Miasta Torunia oraz Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Patronat medialny nad imprezą sprawowała TVP Bydgoszcz.

Tematem II Zjazdu Andragogicznego w Toruniu była teoria i praktyka edukacji dorosłych w procesie zmian. Tak sformułowany temat zawiera w sobie niewyczerpany zakres pytań, problemów i tez, które pojawiają się pod wpływem dynamiki społeczno-kulturowych uwarunkowań, do czego odnieśli się uczestnicy II Zjazdu Andragogicznego.

Celem Zjazdu było stworzenie warunków do wielopłaszczyznowego dialogu dotyczącego andragogiki między praktykami i teoretykami z różnych środowisk w czasie sesji plenarnych, sesji posterowej, panelu dyskusyjnego, dyskusji w sekcjach, ale także na nieformalnym gruncie – podczas wspólnych posiłków, czy też zwiedzania Torunia.

Pierwszy dzień konferencji odbył się w zabytkowej sali *Collegium Maximum*. Wówczas to obrady II. Zjazdu Andragogicznego otworzyli: prof. Hanna Solarczyk-Szwec – Przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego Zjazdu, prof. Ewa Skibińska – prezes Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego oraz prof. Piotr Petrykowski – Dziekan Wydziału Nauk Pedagogicznych UMK. Następnie głos zabrali przedstawiciele instytucji patronujących Zjazdowi: Prezydenta Miasta Torunia reprezentował Janusz Pleskot – Dyrektor Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Torunia, KNP PAN reprezentował prof. Tadeusz Pilch – Przewodniczący Zespołu Pedagogiki Społecznej, zaś JM Rektora reprezentowała prof. Beata Przyborowska – Prorektor ds. Kształcenia UMK. W tej części konferencji odczytany został również adres Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego wystosowany do jej uczestników.

Dalsze obrady odbyły się w czterech tematycznych sesjach plenarnych. W czasie pierwszej z nich, której moderatorem był prof. Tadeusz Aleksander, prelegenci pochyłili się nad przemianami, jakie zaszły na przestrzeni ostatniego stulecia w obrębie andragogiki, ukazali wieloaspektowość tej subdyscypliny pedagogiki oraz odnieśli się do czynników decydujących o specyfice współczesnej edukacji dorosłych. Prof. Józef Pólturzycki wypowiedział

się na temat edukacji dorosłych jako działalności społeczno-oświatowej. Prof. Mieczysław Malewski ustosunkował się do problemu »polityczności« andragogiki, zaś prof. Ewa Solarczyk-Ambrozik wygłosiła referat pt. „Od uspołecznienia »mas« do upodmiotowienia jednostek – od oświaty dorosłych do uczenia się przez całe życie”.

Moderatorem drugiej sesji plenarnej był prof. J. Półturzycki. Referaty wygłoszone w czasie jej trwania dotyczyły historii andragogiki. Odnosiły się do warunków historycznych kształtujących obraz współczesnej edukacji dorosłych, a także dokumentów, z których można czerpać wiedzę na ich temat i metodologicznych wskazówek dotyczących ich interpretacji. W sesji tej wystąpili: prof. Agnieszka Stopińska-Pajak z referatem „Powrót do źródła – o pierwszym polskim podręczniku andragogiki”, prof. dr hab. Eleonora Sapia-Drewniak z referatem „Oświata Dorosłych jako źródło do dziejów edukacji dorosłych” oraz prof. Władysława Szulakiewicz z referatem „Andragogiki portret zbiorowy – sens badań biograficznych”.

Po przerwie, w czasie której uczestnicy Zjazdu wraz z przewodnikiem Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego zwiedzali miasto „Od Nowego do Starego Rynku Torunia”, odbyła się trzecia sesja plenarna poświęcona międzynarodowej, porównawczej i interkulturowej problematyce dyskursu andragogicznego. Podczas jej trwania prof. Jerzy Semków zaprezentował edukacyjny wymiar aktywności współczesnego Europejczyka, prof. Olga Czerniawska wypowiedziała się na temat edukacji dorosłych we Włoszech, natomiast prof. Ewa Przybylska ukazała profesję facylitatorów procesów uczenia się dorosłych w świetle debaty europejskiej. Moderatorem tej sesji był prof. T. Pilch.

Czwarta sesja plenarna, moderowana przez prof. E. Skibińską, odnosiła się do kondycji współczesnej andragogiki oraz prognoz dotyczących jej dalszego rozwoju. Sesję tę otworzyło wystąpienie prof. Jerzego Halickiego pt. „Edukacja osób starszych w Polsce – jej wymiar teoretyczny i praktyczny”. Następnie referaty wygłosili: prof. Jan Saran „Niepokoje współczesnej andragogiki wobec dominacji urynkowienia edukacji” oraz prof. Józef Kargul „Esej andragogiczno-poradniczy czyli apel o oświatę dorosłych w świecie kultury neoliberalizmu”.

Pierwszy dzień konferencji jej uczestnicy zakończyli zwiedzaniem toruńskiej starówki wraz z przewodnikiem PTTK pod hasłem „Gotyk na dotyk” oraz uroczystą kolacją.

Kolejny dzień Zjazdu został podzielony na cztery zasadnicze części: dwie sesje plenarne, sesję posterową oraz dyskusję w sekcjach.

W czasie pierwszej sesji plenarnej miał miejsce panel dyskusyjny pt. „Teoria i praktyka edukacji dorosłych – z przeszłości w przyszłość”, w którym udział wzięli: prof. T. Aleksander, dr Beata Cyboran, dr Alicja Jurgiel-Aleksander, prof. J. Kargul, dr Adrianna Nizińska oraz prof. J. Półturzycki. Panel moderowali prof. Zofia Szarota oraz dr Artur Fabiś. Ta część konferencji wywołała ożywioną dyskusję, w której aktywnie uczestniczyli także praktycy edukacji dorosłych.

Po przerwie, podczas której uczestnicy konferencji mieli możliwość wzięcia udziału w sesji posterowej, odbyły się obrady w czerech równoległych sesjach dyskusyjnych. Pierwszą sesję moderowali: prof. M. Malewski, dr A. Jurgiel-Aleksander oraz dr Tomasz Maliszewski. Dyskusja, w której brali udział uczestnicy tej sekcji zogniskowana została wokół następujących pytań: Komu i czemu służy dziś edukacja dorosłych? Jaka edukacja dorosłych, jak rozumiana? W jakich praktykach edukacyjnych (praktykach uczenia się) uczestniczą dorośli i co z tego uczestnictwa wynika? W jakim sensie i na ile edukacja dorosłych staje się „zakładnikiem” kultury w której żyjemy oraz przeszłości i tradycji? W konsekwencji – jaki status poznawczy mają badania, które prowadzimy? Co z nich wynika i dla kogo?

Polemiki toczone w kolejnej sekcji dyskusyjnej, moderowanej przez prof. E. Solarczyk-Ambrozik, dr Alicję Kozubską oraz dr Alinę Matlakiewicz, podporządkowane zostały trzem kluczowym obszarom tematycznym. Pierwszy z nich oscylował wokół wskazania historycznych uzasadnień konstruowania implikacji dla praktyki przez edukację dorosłych oraz określenia kierunku ewolucji semantycznej, którą przeszła edukacja ustawiczna. Drugi dotyczył zależności między teorią a praktyką edukacji dorosłych, która jest klasycznym przykładem „bycia pomiędzy” (*in-between*) tymi dwoma obszarami. Trzeci odnosił się do problematyki stawania się dorosłym w zmieniającej się rzeczywistości, w tym nowych wyzwań, jakim musi sprostać dorosły na każdym etapie rozwoju, a także stopnia w jakim andragogika odpowiada na te wyzwania, udzielając mu wsparcia w pełnieniu różnorodnych ról społecznych.

Trzecią sesję moderowali dr Krzysztof Pierścieniak i dr Małgorzata Rosalska. Dyskutowano w niej na temat:

- obszarów edukacji dorosłych (formalnej, pozaformalnej i nieformalnej);
- statusu „nauczyciela” dorosłych;
- metod, jakimi posługuje się współcześnie dydaktyka dorosłych i ich adekwatności wobec paradygmatu całościowego uczenia się;

- czynników, w tym postulatów w zakresie polityki oświatowej na poziomie krajowym i europejskim, które wpływają na ewolucję celów i form edukacji dorosłych;
- potencjału teorii i praktyki edukacji dorosłych w zakresie wspierania kompetencji profesjonalnych, nieprofesjonalnych i incydentalnych edukatorów dorosłych.

Czwartą sesję dyskusyjną poprowadził prof. Wojciech Horyń wraz z dr Magdaleną Czubak-Koch i dr Dorotą Gierszewski. W trakcie obrad tej sesji szukano odpowiedzi na poniższe pytania odnoszące się do wyróżnionych obszarów edukacji:

1. Edukacja dorosłych a szkolnictwo wyższe: Jakie są nowe wyzwania w teorii i praktyce edukacji dorosłych? Jak postrzegają praktykę edukacji dorosłych studenci szkół wyższych, a jak nauczyciele?

2. Edukacja dorosłych – kształcenie ustawiczne: Czy polityka wpływa na kształt edukacji w wojsku? W jaki sposób? Jak postępuje rozwój teorii i praktyki edukacji dorosłych w wojsku?

3. Edukacja dorosłych a rynek pracy: Jakie są wyzwania w teorii i praktyce edukacji dorosłych w kontekście rynku pracy? W jakim stopniu edukacja dorosłych bierze pod uwagę wyzwania społeczne? Jak w obliczu wyzwań świata pracy zmienia się myślenie o roli profesjonalizacji, kompetencjach i aktywności zawodowej? Co oznacza dziś dla praktyków i teoretyków edukacji „praktyczne przygotowanie do zawodu”? Czy i w jaki sposób możemy mówić o relacjach między teorią i praktyką edukacji dorosłych w kontekście aktywności zawodowej?

Podczas ostatniej sesji plenarnej moderatorzy poszczególnych sekcji dyskusyjnych zaprezentowali na forum wypracowane wnioski. Następnie podsumowania całej konferencji i oficjalnego jej zakończenia dokonały prof. E. Skibińska oraz prof. H. Solarczyk-Szwec.

Reasumując można stwierdzić, że II Zjazd Andragogiczny, w którym uczestniczyło ponad 140 osób, był wydarzeniem o ogólnopolskim zasięgu i znaczeniu. Zjazd sprzyjał wymianie: poglądów, doświadczeń, wiedzy i umiejętności oraz formułowaniu wniosków dotyczących teorii i praktyki edukacji dorosłych na miarę XXI wieku. Dzięki obecności mediów przyczynił się do promowania idei: całościowej edukacji i budowania społeczeństwa opartego na wiedzy, a dzięki zastosowaniu innowacyjnych form prezentacji poglądów sprzyjał polemice i zacieśnieniu relacji między teoretykami i praktykami edukacji dorosłych.

Zjazd Andragogiczny został udokumentowany multimedialnie. Na stronie internetowej Zjazdu: <http://www.zjazd.andragogiczny.umk.pl> zna-

laży się obok tradycyjnych materiałów o charakterze informacyjnym, reportaży zdjęciowy i filmowy ze Zjazdu. Przygotowane na Zjazd referaty zostały opublikowane w wydawnictwach Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego: Edukacji Dorosłych, *Roczniku Andragogicznym* i jako pamiątkowy tom Biblioteki Edukacji Dorosłych.

**Program II Zjazdu Andragogicznego
„Teoria i praktyka edukacji dorosłych w procesie zmian”
Toruń, 15–16.05.2013 r.**

15.05.2013 r., Collegium Maximum, Plac Rapackiego 1

10.00–11.00
Otwarcie Zjazdu

Powitanie przez gospodarzy i organizatorów:

Dr hab. Hanna Solarczyk-Szwec, prof. UMK

Dr hab. Ewa Skibińska: prezes Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego

Dr hab. Piotr Petrykowski, prof. UMK: Dziekan Wydziału Nauk Pedagogicznych UMK

Powitanie przez przedstawicieli instytucji patronujących II Zjazdowi Andragogicznemu:

Przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Przedstawiciel Urzędu Miasta Torunia

Prof. dr hab. Tadeusz Pilch: Przewodniczący Zespołu Pedagogiki Społecznej KNP PAN

Dr hab. Beata Przyborowska, prof. UMK: Prorektor ds. Kształcenia Uniwersytetu Mikołaja Kopernika

Dr hab. Hanna Solarczyk-Szwec, prof. UMK: Wprowadzenie w problematykę obrad II Zjazdu Andragogicznego

11.00–12.00

I sesja plenarna – moderator – prof. dr hab. Tadeusz Aleksander

Prof. dr hab. Józef Półturzycki: Edukacja dorosłych jako działalność społeczno-oświatowa

Prof. dr hab. Mieczysław Malewski: O „polityczności” andragogiki

Prof. dr hab. Ewa Solarczyk-Ambrozik: Od uspołecznienia „mas” do upodmiotowienia jednostek – od oświaty dorosłych do uczenia się przez całe życie

Dyskusja

12.00–12.45 Kawa

12.45–14.00

II sesja plenarna – moderator – prof. dr hab. Józef Półturzycki

Dr hab. Agnieszka Stopińska-Pająk, prof. UŚ: Powrót do źródła – o pierwszym polskim podręczniku andragogiki

Prof. dr hab. Eleonora Sapia-Drewniak: „Oświata Dorosłych” jako źródło do dziejów edukacji dorosłych

Dr hab. Elżbieta Dubas, prof. UŁ: Uczenie się (przez całe życie) w kontekście biograficzności

Prof. dr hab. Władysława Szulakiewicz: Andragogiki portret zbiorowy – o sensie badań biograficznych

Dyskusja

14.00–16.00

Przerwa, obiad, zwiedzanie Torunia „Od Nowego do Starego Rynku Torunia”

16.00–17.00

III sesja plenarna – moderator – prof. dr hab. Tadeusz Pilch

Dr hab. Jerzy Semków, prof. WSA: Edukacyjny wymiar aktywności współczesnego Europejczyka

Prof. dr hab. Olga Czerniawska: Edukacja dorosłych we Włoszech

Dr hab. Ewa Przybylska, prof. UMK: Profesja facylitatorów procesów uczenia się dorosłych w świetle debaty europejskiej

Dyskusja

17.00–18.00

IV sesja plenarna – moderator – dr hab. Ewa Skibińska

Dr hab. Jerzy Halicki: Edukacja osób starszych w Polsce – jej wymiar teoretyczny i praktyczny

Dr hab. Jan Saran, prof. WSEI: Niepokoje współczesnej andragogiki wobec dominacji urynkowania edukacji

Prof. dr hab. Józef Kargul: Esej andragogiczno-poradowniczy czyli apel o oświatę dorosłych w świecie kultury neoliberalizmu

Dyskusja

18.00–19.00

Zwiedzanie starówki Torunia „Gotyki na dotyk”

20.00

Uroczysta kolacja w Hotelu Olender w Wielkiej Nieszawce

16.05.2013 r., Hotel Olender w Wielkiej Nieszawce

9.00–9.30

Kawa

9.30–11.30

Sesja plenarna – moderatorzy – dr hab. Zofia Szarota, prof. UP, dr Artur Fabiś

Panel dyskusyjny „Teoria i praktyka edukacji dorosłych – z przeszłości w przyszłość”

Uczestnicy panelu: prof. dr hab. Tadeusz Aleksander, dr Beata Cyboran, dr Alicja Jurgiel-

-Aleksander, prof. dr hab. Józef Kargul, dr Adrianna Nizińska,

prof. dr hab. Józef Pólturzycki

Dyskusja z udziałem praktyków edukacji dorosłych

11.30–12.30

Lunch

Sesja posterowa

12.30–14.30

Dyskusja w sekcjach. Kawa w trakcie obrad sekcji

Sekcja I Moderatorzy: prof. dr hab. Mieczysław Malewski, dr Alicja Jurgiel-Aleksander dr Tomasz Maliszewski	Sekcja II Moderatorzy: prof. dr hab. Ewa Solarczyk-Ambrozik, dr Alicja Kozubska, dr Alina Matlakiewicz	Sekcja III Moderatorzy: dr hab. Elżbieta Dubas, prof. UŁ, dr Krzysztof Pierścieniak, dr Małgorzata Rosalska	Sekcja IV Moderatorzy: dr hab. Wojciech Horyń, prof. WSB dr Magdalena Czubak-Koch, dr Dorota Gierszewski
1. mgr P. Cywińska: Młodzi dorośli i ich wybory edukacyjne. 2. dr E. Czerka-Fortuna: O dyskursie terapeutycznym w edukacji dorosłych 3. dr A. Dudak: Studia pedagogiczne w opinii maturzystów 4. dr A. Jurgiel-Aleksander: Współczesne dyskursy w andragogice a biograficzne doświadczenia edukacyjne dorosłych, którzy stali się studentami 5. dr T. Kowalewski: Edukacja dorosłych w koncepcji Ryszarda Wroczyńskiego 6. dr M. Malec: Znaczenie krytycznej gerontologii edukacyjnej dla teorii	1. dr D. Ciechanowska: Ewolucja znaczenia całościowego uczenia się dorosłych w poglądach P. Jarvisa. Implikacje dla praktyki edukacyjnej. 2. dr B. Cyboran: Edukacja dorosłych w polityce edukacyjnej na poziomie lokalnym 3. dr hab. A. Frąckowiak: Edukacja dorosłych w szkołach wyższych – nowe wyzwania w obliczu Krajowych Ram Kwalifikacji 4. dr A. Gutowska: Uczenie się w przyjaźni w perspektywie andragogicznej – raport z badań 5. dr hab. R. Kałużny, prof. DSW: Kształcenie dorosłych w dobie płynnej nowoczesności 6. dr R. Konieczna	1. dr Agata Chabior: Oczekiwana wiedza umiejętności i kompetencje opiekunów osób starszych – komunikat z badań 2. dr K. Czykier: Zasady, metody oraz strategie kształcenia zwiększające efektywność zdobywania wiedzy w późnej dorosłości 3. dr R. Góralska: Rozwijanie kompetencji emocjonalnej dorosłych – bariery i szanse 4. dr K. Jurzysta, dr M. Staszewicz: Zawód andragoga między terażniejszością a przeszłością 5. mgr A. Litawa: Rola amatorskiego ruchu artystycznego w kształtowaniu kompetencji społecznych człowieka –	1. mgr M. Barańska: Wolontariat pracowniczy elementem rozwoju zawodowego pracowników w organizacji 2. mgr J. Duszyńska: Między teorią a praktyką – Kształcenie osób z grupy wiekowej 45plus do aktywności zawodowej, czy do bierności i bezrobocia? 3. dr M. Czubak-Koch: Od edukacji praktycznie zorientowanej do uczenia się przez praktykowanie 4. dr hab. W. Horyń, prof. WSB: Od nauczyciela dorosłych do andragoga 5. dr K. Klimek: Pytania o tożsamość teorii i praktyki edukacji dorosłych w Siłach Zbrojnych RP 6. dr K. Klimkowska: Studia wyższe jako

<p>i praktyki andragogicznej</p> <p>7. dr T. Maliszewski: Uniwersytet ludowy jako instytucja dialogu przeszłości z przyszłością</p> <p>8. dr G. Orzechowska: Edukacja w Uniwersytetach Trzeciego Wieku – z doświadczeń nauczyciela akademickiego</p> <p>9. dr M. Olejarz: O uczeniu się na granicy światów w czasach płynnej nowoczesności</p> <p>10. dr M. Pryszmont-Ciesielska: Podejście autobiograficzne z użyciem fotografii w badaniach nad uczeniem się dorosłych kobiet w świetle projektu „Mikroświaty macierzyństwa”</p> <p>11. dr M. Sulik: Osobisty wymiar doświadczeń związanych z andragogicznymi badaniami biograficznymi oraz dydaktyką biograficzną</p>	<p>-Woźniak: Uczenie się życia – opinie seniorów na temat pozytywnego starzenia się</p> <p>7. mgr A. Marcinkiewicz: Edukacja całonocowa wobec wyzwań społeczeństwa informacyjnego</p> <p>8. dr A. Marianowska: Pomiędzy adolescencją a dorosłością – koncepcja emerging adulthood Jeffreya J. Arnetta</p> <p>9. dr Emilia Mazurek: Andragogika wobec problemów rodziny. Wspieranie (rozwoju) członków rodziny osoby przewlekle chorej</p> <p>10. dr J. Tomiło: Spór (o wychowanie dorosłych), którego nie było</p> <p>11. dr A. Wąsiński: Dorosły wobec współczesnych wyzwań edukacyjnych z perspektywy rzeczywistości społeczeństwa informacyjnego</p>	<p>na przykładzie zespołów chóralnych</p> <p>6. dr D. Nawrat: Jak uczyć się dorosłości? Oczekiwania edukacyjne uczących się dorosłych w świetle badań własnych</p> <p>7. dr J. Pavlů: J. A. Komerński – stała inspiracja dla andragogów</p> <p>8. dr K. Pierścieniak: Więcej niż nauczyciel. O płynności statusu andragoga w procesie nauczania-uczenia się dorosłych</p> <p>9. dr M. Rosalska: Wzmacnianie kompetencji społecznych dorosłych w świetle koncepcji pedagogiki przeżyć Kurta Hahna</p> <p>10. mgr W. Świtalski: Warsztaty przyszłości – z doświadczeń projektu Butterfly</p> <p>11. dr E. Woźnicka: Jaka i czy potrzebna jest dorosłym edukacja na odległość?</p>	<p>przestrzeń edukacji dorosłych do sukcesu w ocenie studentów i wykładowców</p> <p>7. dr A. Kowal-Orczykowska, mgr A. Pabiańczyk: Konkurencja na rynku pracy a potrzeby edukacyjne studentów pedagogiki z Krakowa i Legnicy – analiza porównawcza.</p> <p>8. dr hab. J. Maciejewski, prof. UW: Uwarunkowania kształcenia ustawicznego w grupach dyspozycyjnych – perspektywa socjologiczna</p> <p>9. mgr J. Masłyk: Rewolucji w edukacji dorosłych nie wygrywa się w okopach</p> <p>10. dr G. Sanecki: Postrzeganie własnych kompetencji zawodowych przez abiturientów studiów pedagogicznych UMCS</p> <p>11. dr A. Wawrzonek: Wymiary aktywności zawodowej młodych dorosłych</p>
--	---	---	--

14.30–15.00

Wnioski z obrad sekcji, dyskusja, zakończenie obrad – moderatorzy – dr hab. Ewa Skibińska, dr hab. Hanna Solarczyk-Szwec, prof. UMK

Organizatorzy Zjazdu

Patronat Zjazdu

